ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Без результату.

Львів, 8. грудня 1927.

Від ряду місяців дипльоматичні взаємини між Англією і СРСР зірвані. Ніщо не може бути більше шкідливе для обох сторін, як такий стан. І хоч обі сили: капіталістична Англія і комуністична СРСР в однаковій мірі відсувають ненормальність і шкідливість цього стану, їх представники, Чемберлен з одного і Літвінов з другого боку, які на днях відбули довшу нараду в Женеві, не змогли договоритися до нічого.

Англія, що видалила зі свого краю большовицьке представництво, бо не хотіла довше терпіти його агітації і пропаганди між власними громадянами, зажадала й тепер устами Чемберлена, як передумови якихнебудь переговорів з СРСР, застановлення комуністичної пропаганди у себе. І то не тільки у себе дома, себто на англійських островах, але також в Азії, всюди там, де входять в гру інтереси британської імперії: в Індії, Афганістані, Персії, Китаю і т. д. І характеристична річ, що Чемберлен, виступивши з оцим домаганням, поставив справу так, що радянський уряд не може складати більше вини за комуністичну пропаганду на третій інтернаціонал, який, мовляв, веде свою діяльність незалежно від московського уряду і нібито не має з ним нічого спільного. Англійський представник заявив Літвінову виразно, що якщо СРСР хоче дійти до порозуміння з Англією, мусить виректися всякої акції, що прямує до підмінування британської імперії, все одно, чи цю акцію вели би представники дипльоматичні СРСР, чи висланники третього інтернаціоналу. Таким чином Чемберлен поставив справу принціпіяльно і радикально.

Як і можна було надіятися, Літвінов після такого поставлення справи мусів перервати розмову. Бо що він міг відповісти на отсі ясно і в категоричній формі сформульовані домагання Чемберлена? Чи повторити те саме, що вже Риков сказав у своїй відповіди Болдуінові: що, мовляв, СРСР готов кожної хвилі відновити дипльоматичні і торговельні взаємини з Англією на основі принципу обопільного невмішування — з тим, що радянський уряд не в силі взяти на себе відповідальности за те, що робить комінтерн? Це вже стара пісня большовицьких дипльоматів, яку всі чують давно і яка нікого не переконує. А в даній випадку, з уваги на виразне застереження Чемберлена — що взагалі міг відповісти Літвінов? І вийшло таке, що він мусів відмовитися від якоїнебудь відповіди.

Тим робом представники Англії і СРСР не навязали між собою нитки порозуміння. Обі сторони ділить дальше непроходима стіна ненависти, хоч обі вони свідомі тих великанських страт, які вони мають наслідком зірвання обопільних дипльоматичних взаємин. Не помогла тут нічого й зустріч таких тонких і зручних дипльоматів, як Чемберлен і Літвінов, які розійшлися з тим, з чим і зійшлися.

А наслідки цього ненормального стану для обох сторін, для Европи, для цілого світа? Не треба й казати, що наслідки ці будуть сумні, може навіть фатальні. Поминувши те, що Англія тратить такий преважний терен збуту для своїх товарів, як великанська територія СРСР., в якому загніздяжується чимраз більше американський капітал, поминувши й те, що СРСР просто задихається від англійської бльокади, — отсей стан непевности криє в собі постійно небезпеку і грозу війни. А війна ця нависла не тільки над Европою, але й [illegible] світом, що втягнений майже всеціло в орбіту впливів цих двох світових могутностей.

На денне світло!

Зміна на становищі комісаря „Народнього Дому“. — Телеграми б. член в „Народнього Дому“. — Представлення заст. правит. комісаря до фондаційної влади. — Що криється в сутінках комісародержавства. — Право і санація — ге рою!

Львів, 7. грудня 1927.

Те, що ще передвчора, не зважаючи на поголоски і деякі факти, здавалося неможливим, нині вже є фактом довершеним. На становищі комісаря „Народнього Дому“ наступила зміна. Місце дир. Ярослава Вербицького заняв плозий урядовець Михайло Бачинський, приятель Льва Черкавського, що з його ласки спершу став членом прибічної ради комісаря м. Львова, а тепер „правит. комісарем“ найстаршої національної установи, якою управляє львівське воєвідство. Вчора (6. грудня) дир. Я. Вербицький, який на домагання п. Пісарського у воєвідстві відповів негативно, одержав з воєвідства декрет, яким його відкликується зі становища комісаря „Народн. Дому“ нібн то тому, що він розійшовся з членами прибічної ради. Воєвідський декрет наказує дир. Вербицькому негайно передати урядування свому наслідникови, яким воєвідство призначує М. Бачинського.

Таким чином „Народн. Дім“ напередодні виборів вертає знову неподільно в сферу впливів відомого „фільмового протектора“ Льва Черкавського, з його засоби будуть повертані на цілі, суперечні зі статутарними завданнями „Народн. Дому“.

А все це діється під протекторатом львівського воєвідства — як фондаційної влади, а вірніше кажучи під натиском і кермою воєвідського виділу безпеки.

Важкі у своїх наслідках, а особливо руйнуючі майно „Народн. Дому“ санаційні „гоцки-кльоцки“ викликали крайне обурення в найширших колах нашого громадянства. Навіть бувші передвоєнні москвофільські члени „Народн. Дому“ та „Русская Народная Организація“ — у звязку з наміреною віддачею „Народн. Дому“ щедрій компанії Льва Черкавського — вислали ось таку телеграму до президії Ради міністрів і міністерства внутр. справ:

„Члени Руського Національного Інституту „Народній Дім“ у Львові та „Русская Нар. Организація“, засоковені відомістю з воєвідства про намірене безпідставне усунення правит. комісаря Інституту, рішучо застерігаються проти встановлення таким же комісарем особи вже раз урядом усуненої, зглядно її адгерента, лишаючись прогайнування майна Інституту та **роблять уряд і державний скарб відповідальними за цілість майна і всякі шкоди по думці основ конституції**“.

Отсе події, що заістнували явно, відкрито. Але перманентне комісародержавство має свої глибокі тайни, заховані в сутінках, що простягаються між вул. Руговського і вул. Чарнецького, між місцем, де урядують „правит. комісари“ і місцем, де має свій осідок фондаційна влада.

Нелавно диверзійний „Дзєннік Львовскі“, який прецінь фотографічно відбиває настрої і думки під „ковпаками“, закував своїм читачам всесильність „угодової старорускої партії“ Льва Черкавського. Довідалися ми з цих настроєвих статей, що „фільмовий протектор“ Лев Черкавський має у своїх руках Ставропигію, „Народн. Дім“, „почитний“ тижневик „Голос Народа“, „Рольничий Союз“ зі 40 філіями (на Марсі), ну і „Кооперативний Союз“. А „Голос Народа“ є органом цього могутнього „Рольн. Союза“.

Ось воно як! Але одночасно в наші руки попав один документ, вельми цікавий своїм змістом. Є це ніщо інше, як представлення заступника правит. комісаря „Народн. Дому“ д-ра Юл. Заяця з дати 8. серпня 1927, внесене до воєвідства дня 9. серпня 1927. Д-р Юл. Заяць є радником державної прокураторії, правником, який знає, що пише.

Як же у світлі цього представлення представляється всесильність „партії“ Льва Черкавського і господаря в „Нар. Домі“?

На самому вступі представлення читаємо: „На припоручення з 6. 8. 1927. Ч. В. Р. 9292127...“ виконано ухвалу прибічної ради з 17. 6. 1927 про субвенцію для „Рольничого Союза“ в квоті 3.200 зол. в той спосіб, що виплачено вже 1.503.20 зол., а решту в квоті 1.696.50 зол. каса „Народ. Дому“ не може виплатити бо не має грошей. Ті гроші йдуть на „Голос Народа“, орган „Рольн. Союза“. Під кінець д-р Заяць додає, що в червні виплачено ще редакторам „Голоса Народа“ 500 зол. і на друк тієї газети 360.80 зол., разом 860.80 зол. Отже припоручена залеглість зменшилася до 836 зол.

Читаємо про „припоручення“ й очам своїм не віримо. Хто припоручував, на якій основі, з якої причини? Подане в представленню число виясняє всі сумніви. Ось де міститься всесильність „партії“ Черкавського.

Але йдім далі слідами представлення д-ра Юл. Заяця, який в характері заст. правит. комісаря просить воєвідство, щоби зажалення „Кооперативного“ чи „Рольн. Союза“ в справі виплати дотації признати безпредметовим, а щонайменше недостойним (непшизвоітем), бо „Нар. Дім“ з **кривдою для своїх статутарних цілей, навіть з нарушенням свого основного майна** покриває кошти друку „Голоса Народа“, хоч не має до того ніякого обовязку.

Згідно зі звітами з 19. 6. і 28. 6. видано на „Рольничий Союз“ з фондів „Нар. Дому“ 30.714 зол., останньо 1.503.20 та 860.80, разом 33.078 золотих, а крім того діється „Гол. Народа“ дуже за сміливо малим коміним.

Весь дохід з майна „Народн. Дому“ йде на „Голос Народа“, а будинки „Нар. Дому“ розпадаються в румовища. Вони находяться в страшному стані, а „Нар. Дім“ з огляду на „припоручення“ не має грошей, щоби їх довести до сякого-такого стану.

Комісар і члени прибічної ради заявили редакт. „Гол. Народа“ Яблонському, що „Народн. Дім“ не може довше витримати тягару того „почитного“ тижневика і просили його, щоби старався поставити газету на власні ноги. Але без успіху. Крім друку „Гол. Народа“ „Народн. Дім“ мусить оплачувати великий хоч зовсім зайвий редакційний персонал. А коли газета не має ніяких доходів, коли вона не в силі вдержувати навіть редакції, то в якій ціли „Народн. Дім“ видає гроші на мортвий інтерес. І це діється тоді, коли „Нар. Дім“ не має покриття на найконечніші власні видатки як на заплату за роботи інж. Кавлонському довжної квоти 5.860.82 зол. інж. Пекаскьому за реконструкцію каналів при вул. Зиблікевича (наказаної магістратом) квоти 1.062, на покриття векслів у сумі 17.800 зол., податкових залеглостей в сумі 4.000 зол. і т. і.

Для ратування „Народн. Дому“ перед неминучою катастрофою треба обмежитися до консервації й адміністрації маєтку та негайно приступити до направи будинків. Видатки на газету треба зменшити до 1.000 зол. місячно (замість дотеперішніх 3.000 зол.), а решту нехай старається придбати сама редакція.

Вкінці д-р Юл. Заяць просить воєвідство, щоби воно як фондаційна влада сконтролювала маєтковий стан „Нар. Дому“ і видало зарядження для охорони майна цеї установи перед неминучою руїною.

Представлення тодішнього (з серпня н. р.) правит. комісаря „Нар. Дому“ наглядно доказує, що комісародержавство в найстаршій національній установі є звязане з чинитьбами, з грошевими витратами в корнсть „угодової старорускої партії“ Льва Черкавського. Отже фондаційна влада яка повинна стояти на сторожі майна чисто культурної установи, спричинює повертання його на **політичні цілі**, на партійництво пройдисвітів всупереч статутарним завданням фондації.

Проти того почали демонструвати самі члени прибічної ради правит. комісаря, а коли це не мало ніякого успіху, д-р Юл. Заяць зрезиґнував з гідности члена приб. ради і заст. правит. комісаря. Щож робить тоді воєвідство в характері фондаційної влади. Воно на місце д-ра Ю. Заяця іменує двох адгерентів з групи Черкавського, а коли проти того ремонструє правит. комісар Я. Вербицький, його зпочатку заспокоюють, а опісля вапивають до резиґнації. Дир. Вербицький не хоче зрезиґнувати. Тоді його усувають по всім бюрократичним формам, а на його місце покликують праву руку Черкавського — Мих. Бачинського. Таким чином майно „Нар. Дому“ опиняється всеціло під опікунчим крилом Льва Черкавського. Доходи „Нар. Дому“ з ласки фондаційної влади будуть знову повернені на вічєвому шмат-

ку „Голос Народа", а будинки „Нар. Дому" будуть далі руйнуватися.

Так виглядає правовість у нас, так розпоряджаються сторожі тієї правовости майном українського народу. Замісць культурних цілей, для яких призначене те майно, повертається його на політиканство всяких „фільмових липарів". Це — можна сказати — вершок правовости. Уряд недавно відібрав субвенцію пястівському „Малопольському Т-ву рільничому", опісля варшавському „Центральному Т-ву рільничому", що є в руках ендеків-поляків, мовляв тому, що вони повертають ті субвенції на політичні цілі. Але одночасно уряд, бо — як твердить п. Пісарський і навіть воєвода Борковський — зміна на становищі комісаря є ділом Варшави, — дає посередньо постійні субвенції „угодовій старорускій партії". І робить це той самий уряд, що в принціпі ставиться до політики і веде безпощадну боротьбу з партійництвом. До тогож субвенції групі Черкавського дає уряд не зі своїх диспозиційних фондів, лише з питомого майна українського народу.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

БОРОТЬБА ПРОТИ НЕПОЛЬСЬКИХ НАРОДІВ І „ТОВАРИШІ З НАЦ. МЕНШОСТЕЙ".

Виборча доба — це час народжування всяких програм нових і відсвіжування старих, давно зложених до партійних архівів. В потопі тих програм велику ролю на українських землях гратиме національна програма, особливо для тих польських партій, що будуть розбиватися за українськими голосами.

У звязку з виборами виступають зі своєю оклепаною національною програмою „боеві" пепесівці. Для розсіяних меншостей, для німців і жидів висувають вони щось, що є „на межі національно-культурної автономії", а територіяльним „меншостям" підносять вони „в дарунку" територіяльну автономію. Правда, з білорусами прикра справа „з огляду на більшу пливкість, більше розбиття і менший ступінь національного відродження білоруського елементу". Але може опісля якось те питання сконкретизується.

В національній справі пепесівці, які голосували в 1924 р. за відомими язиковими законами, не можуть собі нічого закинути. Вони звертають закиди тільки на адресу „потравневих урядів", що ті не вели свідомої цілої і консеквентної національної політики.

Але всі ці тиради є вступом до чого іншого, до того, щоби виповісти невблагану боротьбу виборчому бльокові непольських народів.

„З „бльоком меншостей", якщо він остаточно повстане, будемо в боротьбі. Зовсім не вважаємо націоналізму німецького, українського чи жидівського кращим від польського. Поборювати бльок можна лише протиставленням йому виразної і до здійснення можливої програми. Тут рахуємо на поміч наших товаришів, що репрезентують робітничий і робітничо-селянський рух тзв. національних меншостей".

Не дивує нас, що такі яскраві польські націоналісти, підмальовані на соціял-патріотичний колір, не лише виповідають боротьбу пригніченим і поневоленим народам під фірмою боротьби „з націоналізмом німецьким, українським чи жидівським", але дивує нас, що вони рахують в тій боротьбі „на поміч товаришів з тзв. нац. меншостей". Хоч хто знає: може вони мають і рацію. Ось „Народній Комітет Холмщини і Підляша" (себ-то П. Васинчук) містить в свойому органі („Селянський Шлях") комунікат, що він не брав участи в творенні бльоку „українських національних угрупувань з буржуазними партіями нац. меншостей". По суті комунікат „Нар. Комітету Холмщини і Підляша" відповідає дійсности, але кому потрібний і для кого призначений, до кого адресований цей пітійський комунікат? Тут не йде про участь в творенні бльоку, тільки про участь в самому бльоку, а її відповідно до своїх змінчивих настроїв кладе постійно пос. Вас. під знак запиту. І не диво, що з таких комунікатів витягає розперезана морально „санація" такі висновки, що — мовляв — „українці з Підляша і Холмщини не приступлять до бльоку нац. меншостей". На протязі довгих літ чули ми постійно, що на Холмщині й Підляшу ніяких українців нема, що то виключно польська країна. Але вони є тоді, як не приступають до бльоку. І з тієї нагоди довідуємося, що той „Нар. Комітет Холмщини і Підляша" є навіть могутньою організацією, бо до нього входить Сел. Союз (Павло Васинчук), Українське Господарське Обєднання (Антін Васильчук) та „низка українських організацій культурних і економічних".

Таку саму пітійську цюцюбабку заграють і соціялісти-радикали, зазначуючи в приватних розмовах, що вони принціпово годяться на бльок, а офіційно підкреслюють свої сумніви, нерішучість, хиткість і розбіжність думок та висувають менше й більше гумористичні застереження.

Коли так далі піде, то пепесівці з повним правом можуть рахувати „на поміч товаришів з нац. меншостей" в боротьбі з непольськими народами. І не лише пепесівці, але й польська реакція, і пястівсько-шовіністична куркульня, і розперезана „санація"

Для Рідної Школи.

Ще один проєкт допомоги Рідній Школі.

(Стаття надіслана)

Останніми часами раз-у-раз появляються статті про те, якби прийти в допомогу Рідній Школі, бо саме тепер находиться вона в дуже критичному положенні. Це спонукало і мене забрати в цій справі голос. Я виходжу з цього заложення, що будувати ціле істнування Рідної Школи виключно лиш на збірках, на тій жебраннині, цілком мильне. Головно тепер, коли ми бачимо, що ці збірки чимраз більше недописують, треба конечно оглянутися за іншими способами допомоги Рідній Школі. Рідна Школа повинна взятися сама до заробкування на своє удержання, а збірки повинні служити лише як підмога в цій праці. В який спосіб це зробити? На мою думку до цего повинні (чи можуть послужити) отсі роди заробкувань: 1) Сіть крамниць Рідної Школи. 2) Господарські підприємства. 3) Фабричні підприємства. Щодо крамниць, то уявляю собі цю справу так: кожний повіт дістає доручення і завив засновувати стільки і стільки крамниць Рідної Школи (ріжних відділів). Крамниці мають бути у роді кооператив. В кожнім місті, містечку, а навіть селі має повстати кооператива Рідної Школи. Всі свідомі громадяни і наші установи дають уділ свій з тим, що цей рід кооператив стає власністю Рідної Школи, всі доходи йдуть на Рідну Школу. При кожнім П. С. К. удержується окремого ревізора, чи директора, котрий мав би за ціль безустанно контролювати поодинокі крамниці в даному повіті, грошеві і ділові пертракатції і звіти до Р. Шк. і П. С. К. Думаю, що при деякій агітації і праці далосьби легко зібрати одноразові датки на уділи, а при цілій, великій сіти таких крамниць і при чесній та вмілій праці булиб певні гарні прибутки.

Господарські підприємства. Недавно читав я згадку про організацію торговлі яйцями. Отже до цеї треба нам взятися. — Щоби господиня, навіть не знати яка ідейна, відкладала всі яйця від одної курки на Р. Шк. цілими роками, мала надія. Я думаю, треба взятися самому до курячого господарства в більші розміри. Така куряча фарма вимагає, не багато вкладу, а користи може дати дуже великі. Треба невеликої площі під будинки і подвіря, декілька людей служби, одного управителя і богато яєць. На це треба розвинути одноразову енергійну збіркову акцію в грошах і яйцях. Думаю, що багато господинь радо дасть один раз кілька яєць, а народ певно не пожаліє і гроша, коли побачить, що беруться в нас до праці. В першій мірі продукувалосьби там курячі яйця, а дальше можна би годувати і расові кури, гуси, качки, тощо. До цего потрібно ідейного і чесного специяліста, розуміється платного, котрий мігби провадити це і друге господарське підприємство, а саме годівлю кріликів.

Бачимо, яка маса тепер кролячих футер, а певно всі скіри на ці футра спроваджуються з Німеччини. Чому не могла би Р. Шк. заснувати і такої крілячої фарми, а може відразу і гарбарню і фарбарню? Думаю, що і це кріляче господарство вимагає дуже мало вкладу, а один і той самий специяліст з деякою обслугою міг би провадити ці оба роди господарства. Певно, що є деякі трудноші й перешкоди при засновуванні та веденні сих господарств, але де ж їх нема.

Фабричні підприємства. Бачимо, що у нас фабрики ростуть, як гриби по дощі, чомуж і Р. Шк. не моглаб взятися до них. Розуміється мусілиб ми брати під увагу лиш такі підприємства, котрі вимагалиб найменше вкладу. На мою дум-

---

М. ВОЗНЯК.

Сумнівна пісенна традиц'я про повстання Мартина Пушкаря.

Повстання Мартина Пушкаря в травні 1658 р. проти гетьмана Виговського мало свою причину в тому, що подражнений в своїй амбіції Пушкар бажав зайняти його місце. Пісенній традиції про повстання Мартина Пушкаря присвятив д-р В. Щурат окрему статтю п. н. „Пісня про повстання Мартина Пушкаря" в CXXIX. т. „Записок Наукового Товариства ім. Шевченка" у Львові (стор. 95—105). Оповівши про сам момент на підставі статті Дениса Коренця в „Науковому Збірнику присвяченому проф. Михайлові Грушевському", стверджував далі д-р В. Щурат ось що: „Слідів його в народній традиції досі в нашій науковій літературі не вказувалось. А преціњь в однім давнішім польськім, нині зовсім призабутім, альманасі була надрукована ціла пісня про битву під Голтвою. Той альманах п. з. Bukiet Literacki, виданий Л. Вшендобильським 1851 р. в Варшаві. Згадана пісня надрукована в нім при невеличкій статті Л. Вшендобильського п. з. Bitwa pod Goltwą roku 1657—58 (ст. 226—229)". (Записки, т. 129, стор. 97).

Хід дальших думок вимагає, щоб тут познайомити читачів із текстом пісні, яку відкрив д-р Щурат. Подаючи її тут, доповнюю її уступами, які не були відомі відкривцеві, й ці уступи зазначую відмінним шрифтом. Ось ця пісня:

Не день, не два Виговський гетьман
До Полтави сучив
У завого ворок тисяч
Ей, же й ляхів вів.

Ой, куди то пресучий Виговський
Ляхів вів?
Ой, він він ляхів
Супротив козаків.

Ой, він він ляхів
Супротив Пушкаря.
Що стоїть він за віру православну
Та за білого царя.

— Ой, царю, білий царю,
Врямя з тобою шутити;
Ой, будете, царю та Мартине Пушкарю,
Знати, як мене прозивати.

Ой, будете знати, як мене прозивать,
Як Вкраїну до себе єднати;
Ще будете знати,
Як по лісах уганяти. —

То Виговський гетьман
До Полтави дорогу верстав;
Поверставши дороженьку,
По Голтві станом став;
А ставши собі станом,
Пушкаря оклякав:

— Мартине, Мартине
Сучий ти сину,
Іди ізо мною мед-горілку пити,
Козаків лічити.

Котрії голізнії,
Тії до мене перейдуть;
Котрії ледащії,
Тії ізо мною битися зачнуть. —

Ой, надійшов Пушкар Мартин
По сей бік став;
З гармат та з рушниць по гетьману
Стріляти почав.

— Ой, Мартине, Мартине, сучий ти сину,
Що ти задумав, загадав,
Що Виговського гетьмана
Рушати зачав?

Що в тебе, сучий сину
Ляшкою ляшта,
А в мене й ляхи й козаки
Й татарська орда.

Ану, пане Стефане,
Як ти себе маєш?
Ти коні маєш, гармати маєш, —
Чом Пушкаря не оступаєш? —

— Я-ж би його враз оступив,
Та йому білий цар помогає,
А в мене що й коней й гармат,
Що й вірної душі немає. —

— Ану, пане Трофиме,
Як ти себе маєш?
Ти-ж військо хоробре й вірну душу
маєш, —
Чом Пушкаря не оступаєш? —

— Я-ж би його враз оступив,
Та йому білий цар помагає,
А в мене що війська, що й коней,
Що й вірної души немає. —

Отто Пушкар по березі по Голтві
На коню виступає,
До гетьмана Виговського
Такі слова промовляє:

— Ой, пане гетьмане
Що-ж ти думаєш, гадаєш,
Що мене своїм військом
Та не оступаєш? —

То Виговський мед-вино пє,
Волосся скубе,
Що він недобре чує,
Недолю собі має

Тоді-то стали Пушкарівці
На ляхів наступати
Стали ляхів середом — передом
Бити побивати.

То Виговський на коня сідав,
У Чигрин діброву втікав,
Самого Стефана Омельченка
На Голтві зоставляв

А той пан Стефан
Добре думає, гадає,
Мартина Пушкаря оминає,
Такі слова промовляє:

— Прийми мене до себе!
Буду тобі вірно служити,
Буду віру православну ширити,
Царя білого чтити. —

То Виговський на коня сідав,
У Січ Тешлицьку втікав
Самого одного Трофима Сороку
На Голтві зоставляв

А той пан Трофим
Добре думає, гадає,
Мартина Пушкаря оминає,
Такі слова промовляє.

— Прийми мене до себе!
Буду тобі вірно служити,
Буду віру православну ширити
Царя білого чтити. —

То тоді добре Пушкар знає,
Що білого царя шанує
Що ляхів розбиває. Виговського
прогонив,

Сам у мирі стає

Щоб покінчити з наводженням пісенного матеріялу, наводжу з того самого джерела, з якого подані доповнення в наведеному тексті, й іншу пісню про Пушкаря, якої не передрукувало польське видавництво, не даючи тим самим можности для якогось українського відкриття. Ось ця невеличка пісня:

Тече річка невеличка,
Ворсклом прозивають;
Про ту річку невеличку
Старці й діти знають

Вміють про ту річку
Пісню співати;
Люблять про ту річку
Й думку гадати

Думонько, ти думо,
Що сталося сумно;
Думонько, ти думо,
Не сталося-б шумно

…у фабрикації звичайного шварцу і ва… …сніки до чобіт і скір малаб прийти в …певній мірі під розвагу. Дати добрий …продукт, розвинути аґітацію і реклячу, …спертися на кооперативах і наших крам… …ницях, а вдалоськи напевно.

Цими кількома думками бажав я по… …ділитися з ширшим загалом і Управою …Рідної Школи, можливо, що вони не ба… …гато варті, та все ж думаю, що варто б …ще над ними застановитися. Рід… …на Школа моглаб таким чином утворити собі певні і тверді основи і не бути …залежною лише і виключно від збірок. …Праця не тяжка і коштовна, але, на мою …думку корисна.

Мирон Левицький.

Студентське життя.

З діяльности Т-ва українських студентів техніки „Основа“.

В початком цього шкільного року Т-во „Основа“ взялося до праці над зорганізуванням ново-вписаних на техніку студентів. Після поладнання справ „на зевні“ приступлено до праці внутрі Т-ва. Дня 20. листопада 1927 відбулися II. Загальні Збори „Основи“. На Заг. Зборах вибрано головою Т-ва Богачевського Володимира. До Виділу ввійшли: Кос Михайло, Алямчук Андрій, Німилович Дмитро, Кравців Роман, Білинський Осип, Гладкий Ярослав, Тучапський Кость, Лаврович Роман, заступники: Стародуб Ярослав, Кордубівна Клявдія і Рак Богдан. До контрольної комісії вибрані: Бонфас Орест, Грабовенський Осип, Бордун Ярослав, заступники: Врецьона Євген і Дачишин Юрій.

На Заг. Зборах порушено й пекучу нині справу будови „Дому Українського Техніка“. Утворено Комітет, який забрався вже до уложення пляну заходів з метою придбання фондів. Площа під будову є, подарована бл. п. проф. інж. Левинським. Т-во „Основа“ має надію, що українське громадянство щиро піддержить наш почин і доложить усіх зусиль для довершення цього діла. Недостача помешкань дається болючо відчувати нашим студентам і значна часть їх не може з тої причини студіювати у Львові.

Цього року Т-во „Основа“ святкує ювилей 30-літнього існування. Для гідного відсвяткування ювилею Т-во устроює Святочну Академію, програма якої подається шановному громадянству на іншім місці.

Т-во „Основа“ обєднує тепер 108 членів, студентів (ок) львівської техніки. На жаль, ще не всі українці вписалися до Т-ва, бо число студіюючих на техніці українців на основі урядової статистики виносить 207 (у 1926-27 р.). Тих байдужих товаришів взиваю особисто, щоби вписалися до „Основи“, але вони мабуть до свого обовязку таки не почуваються. Може хоч ювилейне свято „Основи“ вразумить їх. Колиж ні, то прийдеться їх імена подати до відома українського громадянства.

Орґанізаційний рух.

Повітовий Народній Зїзд в Перемишлі.

Дня 4-го листопада ц. р. відбувся в Перемишлі Повітовий Народній Зїзд з метою перевибрати Повітовий Народній Комітет, вислухати реферату про політичне положення українського народу під Польщею та про надходячі вибори до сойму й сенату. Збори отворив голова Повітового Народнього Комітету д-р Теофіль Кормош. До президії зборів увійшов д-р Теофіль Кормош як предсідник, о. Сендзік Іван, парох зі Стібна і госп. Пелишак Василь з Малкович, як заступники предсідника, секретарював п. Петро Павх з Перемишля. Звіт з діяльности уступаючого Повітового Народнього Комітету зложив його секретар п. Осип Сенечко, після чого виголосив цікавий реферат на політичні теми. В дискусії над рефератом брали участь пп.: Пашуля і Стегняк господарі з Висятич, Мельник госп. з Дрогоєва та Польський з Перекопаної. Зокрема палку промову виголосив М. Тимочко госп. з Цикова, завзиваючи всіх до згоди та єднання під прапором УНДО. По висловленні подяки уступаючому Комітетові вибрано новий Повітовий Комітет з д-ром Теофілем Кормошем на чолі. Зїзд приняв відповідні резолюції в справі проєктованого декрету про діловодство по кооперативах у польській мові, в справі урядування в громадських радах в українській мові і в шкільних справах. Цьогорічний зїзд випав величаво. Велика саля Народнього Дому ледви змістила велике число делеґатів майже зі всіх сіл повіту. Зїзд покінчено відспіванням національного гимну.

Повітовий Народній Зїзд в Городенці.

В четвер 1-го грудня ц. р. відбувся у великій салі Народнього Дому в Городенці Повітовий Народній Зїзд. Заінтересовання Зїздом у повіті було дуже велике, бо на запрошені 23 громади взяло масову участь 20 громад і саля виповнилась по береги. Присутніх нараховано поверх 300 осіб, між якими численно заступлене було українське духовенство й учительство, як також місцеве жіноцтво. Але загал присутніх творило селянство. Зїзд відкрив короткою промовою п. Матейків Теодор, директор Пов. Союзу Кооперативів у Городенці. Потім делеґат Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання п. Ерстенюк Дмитро зі Львова виголосив реферат про сучасне положення українського народу під Польщею, в якім основно обговорив кольонізацію українських земель та в історичному освітленні виказав право за українським народом на землю, вичерпуючо представив шкільну політику польської влади, відтак пояснив програму партії та відношення УНДО до ворожих партій, які серед українського народу набирають форм ріжних „орієнтацій“, а які обчислені на розбиття однолитого українського національного фронту. Зокрема референт представив орґанізаційні завдання українців у рядах Українського Національно Дем. Обєднання та підчеркував конечність підготовки до виборів до польських законодатних установ. У дискусії забирали голос: Дорожинський Евстахій, Матіїш Герасим, о. Корбутяк Микола, Василишин Іван і ін. Бесідники однозгідно заявлялись за орґанізацією українських національних сил в рядах Українського Національно-Дем. Обєднання, як також пятнували кривину роботу сельробів та хлібоїдів. Зокрема дуже річево виказав п. Василишин у довшій промові, що соціялістична програма погубна для українського селянства. Накінець вибрано Повітовий Народній Комітет; його головою став директор Матейків Теодор. Зїзд покінчився відспіванням національного гимну. Тепер слід тільки побажати, щоб усі національні елементи в повіті обєдналися біля Повіт. Комітету і приступили до енерґійної праці. Роботи у нас богато, а робітників, на жаль, мало, особливо в самій Городенці.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ ВИЇХАВ ДО ЖЕНЕВИ.

Варшава, 7. грудня 1927.

Марш. Пілсудський виїхав нині веч. через Вроцлав і Дрезно до Женеви. Із ним їде лише шеф кабінету мін-ства військов. справ полк. Бек.

НОВА НОТА ВАЛЬДЕМАРАСА.

Варшава, 7. грудня 1927.

Прем. Вальдемарас вислав до ген. секретаріяту Ліґи Націй нову ноту, в якій висловлює вдоволення з приводу заяви польського уряду, що не плянує нічого у відношенні до Литви.

МИРНА ПОЛАГОДА ЛИТ.-ПОЛЬСЬК. КОНФЛІКТУ.

Женева, 7. грудня 1927.

Після конференції представників пятьох вел. держав у Бріяна постановлено, що Рада вислухає 8. ц. м. Вальдемараса і Залеського та визначить референта.

Бріян і Штреземан приняли, кождий окремо, Вальдемараса і радили йому знову, щоби конфлікт з Польщею полагоджено мирово.

РІШЕННЯ В ПЯТНИЦЮ.

Женева, 7. грудня 1927.

Проєкт утворення комісії пятьох для справи польсько-лит. конфлікту закинено. Зате референтом тієї справи іменують у Раді Л. Н. представника Голяндії Белерта ван Бльокляндa, який вже кілька разів був справоздавцем ріжних справ Сх. Европи. Мін. Бльоклянд після нинішнього засідання має подати своє справоздання, вислухавши передше обі сторони. Після узгіднення тих становищ і після конференції з представниками вел. держав справоздавець оформулує ради, які Рада предложить обом державам. Тому в пятницю остаточно розглядатимуть справу, при чому буде присутній марш. Пілсудський. Заяву Вальдемараса в справі Вильна запротоколують у справозданні. Дискусія в тій справі не скінчиться в суботу.

ЛИТ. ЗАЖАЛЕННЯ НА РАДІ ЛІҐИ НАЦІЙ.

Женева, 7. грудня 1927.

На попол. засіданні предс. Ради Л. Н. Ченґ-Льо уділив голосу Вальдемарасові. Прем. Вальдемарас засуває події на Виленщині, конгрес лит. еміґрантів у Ризі, заперечив, начеб Литва зарядила мобілізацію. Навпаки, лит. урядові донесли, що з огляду на прикордонну діяльність Польщі Литва не мобілізує. Лит. уряд свідомий ваги хвилі й тому віддав цілу справу Раді. Вальдемарас предложив утворити дві міжнар. комісії; одна розглянула би факт. стан на лит.-поль. кордоні, друга занакомилася би в положенням меншости на Виленщині.

Після Вальдемараса промовляв мін. Залеський, який у довшій промові збивав лит. закиди, звернені проти Польщі і зазначив, що Польща щераз предкладає Литві мир і простягає до неї руку. До Ради належить, щоби цю руку цераз не відіпхнуто.

ПЕРЕД ВИБОРАМИ ДО СОЙМУ І СЕНАТУ.

Варшава, 7. грудня 1927.

Головний виб. комісар буде іменований мабуть у пятницю. Дня 13. грудня 8 найбільш. парл. клюбів представить своїх заступників до держ. виб. комісії.

ПІДВИШКА ЦІН МУКИ І ХЛІБА.

Львів, 8. грудня 1927.

Вчора цінникова комісія устійнила таку тарифу цін для муки і хліба: мука пшен. 40 прц. у млині 84 сот., гуртом 85, детайльно 92; мука пшен. 50 прц. у млині 73 сот., дет. 80; житня мука 65 прц. 60 сот. Хліб у пекаря 50 сот., в крамниці 61, булки у пекаря 4 і пів сот., у крамниці 5. Пшен. хліб „Ґрагама“ пів кг. в пекаря 36 сот., у крамниці 36 сот. Нові ціни обовязуватимуть після затвердження магістратом.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·87·00—8·88·00, **канадійський долар** 8·85·00—8·86·00, **корони чеські** 0·26·23—0·26·50, **австрійський шілінґ** 1·26·00—1·26·50, **рум. леї** 0·05·25—0·05·70, **французький франк** 0·34·50—0·35·00, **швайцарський франк** 1·71·50—1·72·00, **англійський фунт** 43·40—43·80, **німецька марка** 2.11·95, **данцігський гульден** 1·72·99, **червінець** 30·20—31·00.

Золото: 20 кор. 36·20—36·50, 20 франків 34·00—34·30, 20 марок нім. 42·40—42·80, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр 0·68·00—0·69·00, 5 кор. австр. 3·56—3·60, фльорен австр. 1·78—1·80, рублі рос. 2·90—3·00, копійки за рубель 1·45—1·50.

НОВИНКИ.

— **Вдячний відгомін.** Наші поклики до громадянства в справі захитаного фінансового стану Товариства „Рідна Школа“ найшли дуже теплий відгомін у деяких осіб та інституцій. Зміж обявів симпатії до „Рідної Школи“ та популярности, якою та установа тішиться, підмітимо особливо отсі три випадки. Василь **Вербинський**, вязень перебуваючий від 5 років у тюрмі в Равічі надіслав до „Рідної Школи“ теплого листа, а в ньому 13 зол., які в нього — як пише — зібралися. П. Елеонора з Білинських **Ручка-Кульчицька** зі Львова жертвувала золотий ланцюх вартости около 200 зол. о. Теодор **Грушкевич** парох зі Смольної переслав 40 зол. замісць видатку на напої з нагоди деканального соборчика. Крім цих замітних фактів, які свідчать найкрасномовніше про життєвість основи, на якій побудована „Рідна Школа“, реєструємо ще такі одноразові датки призначені на піддержку Товариства: радник Ілля Коворуда 100 зол., Народна Торговля 1000 зол., Центробанк 500 зол., Народна Гостинниця 30 ам. долярів (складає майже що місяця по 200 зол. на „Р. Шк.“ як звичайний даток), Спілка Агрономів 100 зол., Маслосоюз 100 зол., Земельний Банк 100 зол., Кружок „Р. Шк.“ в Діднові, п. Ярчів 50 зол. з нагоди місяця книжки і кличе всі Кружки на довільну суму. На цей поклик Кружок „Р. Шк.“ у Винниках 200 зол. — Ш. Добродіям складаємо найщирішу подяку. Їх датки являються доказом на те, в якій мірі жертводавці зрозуміли вагу „Р. Шк.“. Вони причиняються до злагіднення тої кризи, яку переходить Товариство, а з ним його ідеї ні працівники. Ми певні того, що весь український загал поспішить з дальшими надзвичайними датками на підмогу „Рідній Школі“. — Головна Управа „Рідної Школи“.

— **В 30-ліття „Основи“.** Ювилейна Академія Т-ва українських студентів техніки „Основа“ у Львові відбудеться в неділю, 11. п. м., в год. 11. передпол. у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка. В програму Академії входить: слово інж. Дудинського, одного із членів основників Т-ва та першого його голови, хорові точки у виконанні Українського Технічного Хору, сольоспів надійного молодого співака п. Івана Козаченка, декламації тощо. Технічна часть свята буде доповнена рефератом українського вченого проф. д-ра інжинірії Фещенка-Чопівського, який згодився ласкаво приїхати з Кракова, щоби своєю участю причинитися до звеличання хвилі.

— **До чого веде москвофільське засліплення?** Пишуть нам з львівського повіту: В селі Товщеві, де завдяки заходам тамошнього пароха існує однокова школа в повіті чит. Качковського, за дозволом і згодою о. Слободяна відбулося дня 4.

— А де-ж ви, панове,
Козаки-молодці? —
— Кістки у могилі,
А шаблі в болоті. —

— Де-ж ти, Пушкарю,
Хоробрий козаче,
Що по тобі, друже,
Україна плаче? —

— Кістки у могилі,
Сам в Господа Бога.
Ой, плач, Україно,
Сирото небога!

Твою вепу долю
Розшарпав Виговський
Що серце мов камень,
А розум бісовський. —

З приводу віднайденого в польському альманасі тексту української пісні виводив д-р Щурат: „Хто, де, від кого й коли записав пісню, не сказано. Можна би тільки припускати, що записав її сам видавець альманаха, коли опублікував її від себе, зазначивши се своїм підписом, та що записав її перед 1851 р., коли дозвіл надрукувати альманах, даний варшавським цензором П. Дубровським має дату 11 (23) лютого 1851 р. Опублікований текст пісні одначе при загальній поправности, яку прийдеться йому признати, а яка вказувалаб на записувача, ознайомленого добре з українською мовою, все-таки дає основу припускати, що не був ним редактор альманаха Вшендобильський. Такою основою для мене є те легке попсовання поправно записаного українського тексту, що в переписанню латинським альфабетом для альманаха вийшло наслідком склонности редактора позвука до вимавляння звуків по московськи. Бачиться се передовсім у передаванні українського звука г латинським g (Wygowski, uganieti, borogu zagadaw. Goltwi pomogaie), а українського и латинським i (znati, poważati, jednati, piti, liczyti, strilati, bisia, ruszati, oblikaw, idi, ostupiw, stali, nastupali, biti, pobiwati), в такім переписуванню; як: ledaszczyi зам. ledaszcyi, konіej зам. konej, miod зам. med і т. ін. Записувач українець таких помилок не зробив би. Скорше міг зробити їх переписувач поляк, ознайомлений більше з московською мовою ніж з українською. За сим промовляв би й польський переклад пісні, надрукований побіч українського тексту. Він зроблений дословно й вірно, коли не брати на увагу кількох помилок. Дивно одначе вражає факт, що перекладчик дав собі раду з перекладом такого, наприклад, незвичайного вислову, як „до Полтави сучив“ (Połtawę szturmem brał), що нині й неодному українцеві осталоб незрозуміле без помочи Грінченкового словаря, а фальшиво переклав такі прості вислови, як: „з гармат та з рушниць по гетьмані стріляти почав“ (z armat i rusznic do hetmańców zaczął strzelać), або: „а в мене що війська, що й коней, що й вірной души не має“ (a u mnie cóż po wojsku i koniach kiedy ludzi wiernych niemam?) Се я поясню собі так, що польський видавець пісні, Вшендобильський, при перекладанню її на польське поінформувався в українця тільки щодо значіння зовсім незвичайних слів, а щодо буденних спустився на власне знання української мови, не підозріваючи того, що ті буденні слова можуть бути для нього незрозумілі в спеціяльних фразах“. (Записки т. 127. стор. 97—98).

(Докінчення буде.)

ч. м. бродівське віче. Поведення о. Слободяна, що на кожнім кроці ширить „істінно-русску ідею", викликало самозрозумілий несмак серед чесних одиниць, які не можуть зрозуміти, як священик може бути ще нині такий засліплений і ставитися з такою ненавистю до українського національного руху. Чи вжеж немає нікого, хто врадумив би о. Слободяна?

— **Львівська темна хроніка.** Гільтайська трійка з Ковля, що опорожнила стільки мешкань у Львові дістала помешкання без меблів на такий речинець: голова спілки Райхман 3 роки, його кревнячка Кляйтманова 2, а їх спільник Тайблюм на місяць. — Вудженина у деяких львівських ковбасних усе ще не є певною стравою: вчора був випадок на пів смертельного затроєння нею.

— **Є рівні лікарі.** Дня 15. жовтня 1926 Лука і Катерина Гладкі, господарі з Мошкова пішли з хорою дитиною на очі до лікаря д-ра Абрагама Фальк-Штрікера. Лікар оглянув дитину і поставив діягнозу, що причиною хороби дитини є погана неміч батька, вапустив очі дитині і ті лікарства дав їм до дому. По поворотї до дому дитині було ще гірше, так, що занепокоєні родичі відвезли дитину до шпиталя у Львові. Дитина стратила одно око цілком, а друге з великими трудами вратовано. Держав. поліція внесла донесення проти д-ра Ф. Штрікера і в цій справі було вже кілька розправ перед повітовим судом у Сокалі, де д-ра Фальк-Штрікера увільнено від вини і кари. Проти цього увільнення вніс відклик прокуратор і тепер відбулася розправа перед Апеляційним Карним Судом у Львові. По виводах заступника пошкодованих д-ра Льва Ганкевича Апеляційний Трибунал скасував увільняючий присуд I. суду і доручив щераз перевести справу перед Апеляційним Судом у Львові.

— **Відкрита нора.** Ще одно поліційне відкриття: готелик названий прізвищем славного винахідчика „Едісон" був домом сходин для добровільних і недобровільних пар. Коли жертвою підприємців цієї нори, що пахтіла Рибною площею, впала малолітня дівчина, брудні справи вийшли наверх.

— **Який буде грудень?** — про це найкраще знатимуть ті, що будуть увесь час записувати щоденну погоду. Але що люди мають потребу порівнювати те, що є з тим, що було — то метеорологи пригадують їм погоду минулорічного грудня. На 31 днів мав грудень 1926 р. 16 днів із снігом і 8 дні з дощем. Мороз тривав увесь місяць. Найбільший був він 25-го на польське Різдво (13.8 степ.), а найтепліше між 10. і 15. грудня (+1.3 до +8.8). У цьому часі йшли дощі. Сніг, що почав падати 8-го грудня тягнувся з малими перервами до 24. січня.

— **Жіночі рекорди.** До англійської Палати Громад увійшла 7-а жінка, леді Івеаг, кандидатка консервативної партії. Вона дістала 22.221 голосів проти 11.912, що впали на ліберального кандидата. Леді Івеаг зайняла місце свого мужа, який мусів зріктись свого мандату, бо звійшов до палати льордів на місце свого батька. Виборча боротьба за цей мандат була дуже завзята; голосувало 82 прод. усіх виборців. Із 7 посолок, що є в Палаті Громад чотири належать до консервативної партії, а три до робітничої (лейбур).

— **Нова американська професія.** Ідею цієї професії найшла жінка: місс Лявра Лі Роджерс. Вона ствердила, що в світі імен, осіб і предметів панує страшне розладдя, тобто що особи, книжки, доми, твори або якінебудь інші предмети не називаються так, якби повинні. Колиб неодно з них мало інше імя, тоді і його враження мало би інші наслідки, робило би кращий інтерес. І тому місс Роджерс помістила в часописах численні оголошення, що на замовлення пересилає відповідні назви на всілякого рода хрестини: хрестини гостинниць, виноходів, продуктів, папірос, парфум, і таке інше в безконечність. Американці, що пропадають за реклямою як за алькоголем кинулись на цю ідею і нині вона вже має своїх наслідувачів. Не є виключене, що нове бюро від гармонійних імен запропонує і найближчим кандидатам на президента, щоби змінили своє прізвище, коли хотять мати успіх. Якби один з них назвався напр. „Бізнес" то міг би побити всіх інших.

— **Живучість бацилів.** „Івнінґ Стандард" в Льондону подає нові цікаві вислідки із дослідів над життям бацилів, переведених головою льондонського шпиталя тропікальних недуг, Уїлямом Сімпсоном. 26 літ тому він замкнув у евдвній рурці бацилі, що спричинюють одну з найтяжчих недуг. Рурку запечатав. Тепер Сімпсон хотів переконатись, чи бацилі живуть. На своє велике здивування він ствердив, що бацилі не втратили нічого із своєї живучости. Коли їх защіпили морській свинці, свинка здохла. До цього часу гадали, що ізольовані бацилі в силі жити тільки один рік.

— **Музика та звірята.** Наукова комісія для досліду психольоґії звірят у Льондоні закінчила цими днями низку експериментів, які будуть для неодного несподіванкою. Ці експерименти торкались впливу музики на звірята. Виявилось, що дикі звірята зовсім не чують музики; зате між освоєними є такі, що радо її прислухуються. Несподіваним є висновок, що більшість птах не звернула навіть уваги, коли біля їх клітон грали на ріжних інструментах. Так само більшість вужів була зовсім байдужа на музикальні звуки. Досі панувало пересвідчення, що вужі є на них дуже чутливі. Не зроблено ще останнього експерименту: з коброю, що танцює під звуки факірів, тому, що льондонський звіринець не має саме цього типу вужа.

— **Світова всячина.** У Льондоні виринула думка, щоби перенести осідок Ліги Націй із Женеви до Відня; австр. уряд віддав би тоді на цю ціль два крила бургу. — В Єрусалимі почали відбудову базиліки св. Гробу, якого склепіння захитав останній землетрус. — Мекдоналд вибраний знову головою лейбур партії; але він недужий і імовірно не зможе продовжувати політичної праці. — Епідемія холери в Індії зросла до величезних розмірів; за тиждень занедужало 3703 осіб, а 2139 померло. — Проф. унів. у Кракові Заремба дістав 6000 фр. нагороди від франц. Академії Наук за математичні праці. — На през. Мексику кинувся бик підчас боротьби биків у цирку; Калєс нераненний. — Відомий ревеллятор закуліcових революційних тайн, Бурцев, приїжає з Парижа до Варшави із відчитами. — Шурин екс-кайзера Зубков заки встиг залити солодощів подружа впав із мотоцикля і розбив собі голову. — В Англії кінчають будову нового воздушного велитня, що має 500 міл. куб. стіп емкости і буде вдвоє більший від найбільшого дотеперішнього Цепеліна; у двох його поверхах поміститься 100 пасажирів, а в їдальні зможе обідати та танцювати 50 осіб.

ЯК ЗАЧУВАЄМО, цього року св. Миколай даватиме цукорки тільки з української фабрики „Фортуна Нова" у Львові.

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією кл. Стадника (вул. Шашкевича).
Перерва.

Міський великий театр:
8-го год. 3. попол. „Лилик" (ціни пополудневі).
8-го год. 7·30 веч. „Джіоконда".
9-го год. 7·30 веч. „Паґаніні".

Міський „Театр Нови":
8-го „Доріна", оперетка Жільбера.
9-го „Премійована краса", фарса Ястшембец-Залеського.
Початок 7·30 вечером.

Кіна.

„Апольо": „Коли мущина кохає" з найбільшим світовим актором Джоном Берімор і Дольорес Кастельо.
„Палас": „Наполеон" Абля Ганса.
„Лев": „Чанг", могутня драма сіямської джунґлі на підставі „Книги Джунґлі" Кіплінга.
„Фатаморґана": „Князь кохання" з Джон Джільбером.

Для нашої дітвори.

Ялинка.

Перші пластинки снігу замерехтіли за шибами, перший мороз заскрипів під ногами, а в парі з тим мені пригадується один момент з Праги, який сильно врізвся мені в память і на довго здається лишиться споминиом.

Вже тиждень перед Різдвом, серед яркого світла великоміських ламп поставили на найбільше людній площі високу в два поверхи ялинку, прибрану хоругвками і електричними лямпками національних красок. Мовчки промовляла вона до людей, розказувала за всіх терплячих, немічних і опущених дітей, які самі за себе говорити не можуть. За всіх покривджених, які не знають радости! Простягала своє широке галуззя до тих, які мають чутке серце і до тих, які в своїм щастю забувають про людську біду. „Помагайте нашим дітям"! — говорила різдвяна ялинка, якої не забракло і в найдальшому закутку міста. — Привезла ялинку до Праги при співах, музиці і зі святочними побажаннями сільська дітвора як дарунок міській дітворі. Збиралися вечером при ялинці всі, що в дитині бачать будучність народу. Довкруги густо і тісно оточена ялинка гордо похитує своїм вершком, прикрашеним блискучою звіздою. Зі всіх закутин дільниці збігається дітвора і не відступає ні на крок, не зводить очей із палаючого світлом дерева.

Товариство охорони дітей за посередництвом усіх діточих шкіл приготовило богато прикрас на ялинку, яку в користь бідної дітвори розкуповують родичі для своїх дітей. Заграла військова музика, виступає промовець і коротким, але палкими словами зясовує потребу опіки над опущеною дитиною, взиває громадянство до жертвенности, діточий хор співає колядки, іменем бідної дітвори витає зібраних дзвінкозвучним голосом десятилітня ученица, а накінець музика грає на прощання національний гимн. Спиняються дітки до шкляної пушки, що на маленькім столику стоїть при ялинці і даремні були зусилля матерей забрати дітей до дому. Треба було аж погасити світла, щоби дітвора схотіла розійтися, а зі всіх сторін видно було, як з жалем оглядалися в сторону ялинки цікаві діточі личка і на прощання махали їй руками, немов би хотіли сказати: „Прощай до завтра, ми рано знова прийдемо подивитися на тебе і принести дарунок, який тобі заслужено належиться"! І кожного дня стискаючи в кулаці кілька сотиків, бігла дітвора до ялинки і все була вона їм цікавою і все знаходила на ній щось нового. А кожного дня вечером відбувався при ялинці маленький концерт, що стягав під ялинку багато-багато людей. І коли ранком по святах бігла дітвора до школи, то тужним оком споглядала на місце, де ще вчора пишалась гарна висока ялинка, де було стільки радощів, веселости і сміху.

Так виглядає кожного Різдва всенародня ялинка в Празі у кожній дільниці і по більших містах цілої чехословацької републики.

Дня 31 грудня ц. р. в 5-ій годині з полудня перед церквою св. Юра стане і у нас ялинка „Рідної Школи". Згуртує довкруги себе усю дітвору наших шкіл, усе громадянство, що розуміє під теперішню хвилю вагу свойого народнього шкільництва, а неодній дитині може ця спільна ялинка заступить в теперішних тяжких часах ялинку, якої не може мати дома. При тій всенародній ялинці будуть розпродуватися прикраси на домашні ялинки, а ті прикраси вже сьогодня приготовляє дітвора українських шкіл під умілим проводом своїх учителів і учительок. Нехай усі родичі вважають собі честю, прибрати ними ялинку для своїх дітей, свідомі того, що тим способом сповняють свій великий національний обовязок, нехай на отворенні свята Ялинки не забракне у Львові ні одного свідомого українця ні українки!

Ольга М—а

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:
Поморяни:
9. XII. Вій.
10. XII. Вихрест.
11. XII. Маруся Богуславка.
12. XII. Гейша.
Готується до постановки: Катерина, Пісні в лицях, Аскольдова Могила і Румунське весілля.

Сходини делеґатур СУА. Львівської, Підльвівської і Золочівської відбудуться дня 11. грудня ц. р. в год. 10 рано в салі Товариства „Земля" Ринок 43 (а не Бесіди) у Львові з денним порядком: 1) Отворення сходин і вибір Президії. 2) Звіт делеґатур і організація членів СУА. реф. д-р Роман Домбчевський і д-р Ярослав Олесницький. 3) Пресовий фонд і посмертний фонд — реф. д-р Альфред Говикович і д-р Надрага. 4) Внесення. По сходинах виклад — Уваги про загальну систему карного кодексу в УСРР. — д-р В. Старосольський. Просимо всіх товаришів із Львова, Белза, Бібрки, Городка Яг., Янова, Куликова, Сокаля, Щирця, Ходорова, Винник, Жовкви, Яворова, Глинян, Перемишлян, Рави Руської, Угнова, Золочева, Бродів, Камінки Струм., Підкаменя, Зборова, Олеська, Буська, Радехова, Мостів Великих. — *Д-р Роман Домбчевський* львівський делеґат, *д-р Ярослав Олесницький* золочівський делеґат.

На „Рідну Школу" зложили Вп. п. Ольга і Вячеслав Збудовські, Зубрець, 20 зол. замісць повідомлень знакомих о вінчанню доньки Ольги з д-ром Петром Падічуком дня 5. листопада ц. р., Іван Грибек, ст. офіціял почтовий в Тернополі 10 зол. — Жертводавцям складає щиру подяку — Головна Управа. 1057а)

На „Рідну Школу" зложив Вп. д-р Гриць Гарматій з Теребовлі 20 зол. замісць вінка на домовину бл. п. о. Андрія Тимуса. — Жертводавцеви складає щиру подяку — Головна Управа. 1057 б)

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.